

Brandon University	Telnet 142.13.16.4
Mount Allison University	Telnet 138.73.1.1
University of Prince Edward Island	Telnet 137.149.1.3
Dalhousie University	Telnet 129.173.1.22
Mount Saint Vincent University	Telnet 129.173.1.22
N. Scotia Coll. of Art and Design	Telnet 129.173.1.22
Saint Mary's University	Telnet 129.173.1.22
Tech. Univ. of Nova Scotia	Telnet 129.173.1.22
University College of Cape Breton	Telnet 129.173.1.22
University of Kings College	Telnet 129.173.1.22
McMaster University	TN3270 MCMVM1.CIS. MCMaster.CA.
University of British Columbia	Telnet 137.82.29.239
University of Manitoba Libraries	Telnet 130.179.16.89
St. Boniface General Hosp. Library	Telnet 130.179.16.89

University of Waterloo	Telnet 129.97.128.99
Lakehead University	Telnet 192.75.62.204
Carleton University	Telnet 134.117.1.46
University of Windsor	Telnet 137.207.128.49
Acadia University	Telnet 131.162.2.77
Ontario Inst. for Stud. in Educat.	Telnet 192.75.177.39
Simon Fraser University	Telnet 128.189.32.14

/MERILEES, B.: Integrated library systems in Canadian public, academic and special libraries. = *Canadian Library Journal*, 49. köt. 3. sz. 1992. p. 193–200./

(Kokas Károly)

Személyi számítógéppel végzik a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzést a Helsinkii Műszaki Egyetemi Könyvtárban

A Helsinkii Műszaki Egyetemi Könyvtár az ország legnagyobb könyvtárközi kölcsönzési teljesítményével dicsekedhet: évi 60 ezer megrendelés érkezik hozzá, s ennek kétharmadát saját állományából ki is tudja elégíteni. (A kérések 15%-át, mintegy 10-10 ezer kérést továbbít bel-, illetve külföldi könyvtárakhoz.) A külföldi partnerek sorában meghatározó a *British Library Document Supply Centre (BLDSC)*. A tizfős személyzet a külföldre irányuló igénylések 80%-át telexen, 14%-át postán, s mintegy 6%-át faxon vagy online kapcsolaton révén továbbítja. 1991 óta a könyvtár a VTLS integrált szoftvert használja; minthogy ennek nincs könyvtárközi kölcsönzési modulja, külön program kifejlesztésével kellett e területet gépesíteni.

E célra IBM-kompatibilis személyi számítógép szolgál, 386-os processzorral és 70 Mb-ot winchesterrel, adatbázis-kezelő programként a dBase III-at választották. Mivel külföldre főként telexen küldik a kéréseket, a két berendezést összekötötték: a telexgépre egy adapterkártyát helyeztek, a számítógépre pedig egy speciális kommunikációs programot. A belföldi megrendelőtől telexen érkező igénylést nem lehet közvetlenül továbbítani: egyrészt ezek csekély részaránya, másrészt az igen gyakran hiányos adatok következtében.

A használat megkönnyítése érdekében menüvezérelt utasítási eljárást választottak. Az egész rendszer öt adatbázisból épül fel: az új igényeket magában foglaló input adatbázis (egyelőre csak a BLDSC-hez és a Delfti Műszaki Egyetemi Könyvtárhoz továbbítják gépen a rendelést), mely sok tekintetben elvégzi a beérkező adatok ellenőrzését; a rendeléseket nyilvántartó adatbázis, melyben minden adatra rá lehet kérdezni, akár Boole-operátorokkal is; a kielégített igénylések ún. archiv adatbázisa; a megrendelő partnerek adatbázisa (címmel, az illetékes személyek nevével stb.); végül azon könyvtárak adatbázisa, amelyekhez a megrendeléseket továbbították.

A rendszer végeredményben a felhasználó számára gyorsabb és biztonságosabb szolgáltatásokat eredményez, s a könyvtári személyzet is profitál az időráfordítás csökkenésével, az automatikusan nyert, sokoldalú statisztikákkal.

/MÖRTTINEN, E.: A new microcomputer application for international interlending at Helsinki University of Technology Library. = *IATUL Quarterly*, 5. köt. 2. sz. 1991. p. 122–127./

(Sonnevend Péter)

Hogyan tartsuk meg az állásunkat Angliában?

Ugye felfigyelt a címre, kedves olvasó? 1992–93 fordulóján Európa recesszióba süllyedt, és ez itt, Angliában már válsággal fenyeget. A mostani recesszió – szemben a nyolcvanas évek elejének gazdasági visszaesésével – a szolgáltatóipart is keményen sújtja.

Az elektronikus információ forgalma 1990-ben fele volt az előző évnek. A kulcsszerepet játszó cégek, mint amilyen a Reuters is, egyre csak azt hangoztatják, hogy belátható időn belül nem javul az általános növekedési ütem. Az információtermelőket bátoríthatja az a tény, hogy csak a növekedés

A 195 elemzett, ki nem hozott releváns találat közül 112 (57%) elmaradását a stratégia hiányosságai okozták. Ezekből 49 esetben nem szerepelt minden fogalom expliciten a dokumentumban. Hatvanhárom esetben a stratégia túl sok megszorítást tartalmazott.

A természetes nyelvi problémák közé sorolt 64 veszteség (33%) okai a következők voltak:

- ▶ Öt esetben a közlemény szerzője valamely szó variánsát (pl. a "depresszív" kifejezést, míg a stratégiában "depresszió" szerepelt) használta. Ezeket keresési hibának is tekinthették volna, mivel a rendelkezésre álló csonkolással elkerülhetők lehettek volna.
- ▶ Tíz esetben a szerző általános fogalmat használt, míg a kereső specifikusat. További 15 esetben a szerző valamely fogalom megjelölésére rövidítést vagy képletet használt.
- ▶ A keresési stratégiában nem szerepeltetett szinonimák 21 esetben okoztak ki nem hozott releváns találatot.
- ▶ Tizenhárom esetben valamely osztály egyik tagja nem szerepelt a stratégiában. Ez utóbbi tulajdonképpen a szinonímia okozta veszteség alosztálya, de külön vizsgálták, különös tekintettel arra, hogy a Medline-ben való keresés esetében az "explode" parancs segítségével a hierarchiában ez a probléma jól megoldható.

Ezeknek az adatoknak az interpretálásakor figyelembe kell venni, hogy a keresők a szokásosnál gyakrabban használtak túlzottan megszorító stratégiákat, mivel tudták, hogy a gyakorló klinikai szakemberek közül kikerült megrendelők nem hajlandók nagy, jelentős mértékben irreleváns anyagot értékelni. A másik oldalról viszont ezek a keresők tudatában voltak a természetes nyelv használatából eredő nehézségeknek, és igyekeztek azokat elkerülni, ezért lehetséges, hogy ezek a keresések atipikusak. Nyilvánvaló azonban, ha a végfelhasználók maguk kerestek volna, a természetes nyelvi problémák sokkal nagyobb számú veszteséget okoztak volna. Azt is figyelembe kell venni, hogy a ki nem hozott releváns találatok okait csak egy szempont szerint kategorizálták annak ellenére, hogy esetenként a ter-

mészetes nyelv használata és a megszorító stratégia egyaránt ok lehetett. Éppen ezért nem szabad a természetes nyelv használatával kapcsolatos problémák jelentőségét alábecsülnünk.

Az eredményesség teljes szövegű és a címben/referátumban való keresés esetén

A 89 keresésből 33 keresés öt vagy több olyan releváns találatot tartalmazott, amelyeket kizárólag a teljes szövegű adatbázisokban lefolytatott keresések eredményeként kaptak. A CCML adatbázisban 17 keresés hozott öt vagy több olyan találatot (195 tétel), amelyik sem a Medline, sem a MEDIS adatbázisból nem lett volna lehetséges. A 195 tételből mindössze 12 (6,2%) lett volna megtalálható a címben végzett keresés alapján. 116 tétel tartalmazott referátumot, és az ezekben végzett keresés 17 találatot (14,7%) eredményezett volna.

A MEDIS adatbázisban 28 keresés hozott öt vagy több olyan találatot 326 tétellel, amelyik sem a Medline, sem a CCML adatbázisból nem lett volna lehetséges. Ezekből 6 (1,8%) lett volna megtalálható a címben végzett keresés alapján. 212 tétel tartalmazott referátumot, és az ezekben végzett keresés 25 találatot (11,8%) eredményezett volna. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy a fenti adatok csak azokra az esetekre vonatkoztak, amikor az indexezőben való keresés nem volt eredményes.

Az adatbázisok aktualitása

Az adatbázisok egymáshoz viszonyított aktualitását nem a keresési eredmények alapján állapították meg, hanem "pillanatfelvételeket" készítettek a mindhárom adatbázisban feldolgozott folyóiratok egyes számairól. Ezek azt mutatták, hogy a teljes szövegű adatbázisok nem voltak frissebbek, mint a Medline, sőt sok esetben a Medline újabb füzetek adatait tartalmazta, mint a másik két adatbázis.

/McKININ, J. E., et al.: The Medline/full-text research project. = Journal of the American Society for Information Science, 42. köt. 4. sz. 1991. p. 297–307./

(Koliay Tibor)

Ingyenes álláshirdetés

Könyvtári információs szakmában beindítottuk

állást keres—állást kínál

rovatunkat — egyelőre — térítésmentesen.

A beérkezett hirdetések a következő lapszámban megjelentetjük.

Lapzárta: a megjelenés előtti hónap ötödik napja.

Postacím: Budapest, Pf. 12. 1428

A szerkesztőség